

„Востани Србије, мати наша мила! И постани опет што си прије била!“

Доситеј Обрадовић

Режим у Подгорици решио је да са тзв. државом Косовом успостави дипломатске односе. Власти у Србији су на то реаговале, као и у другим случајевима када је у питању Црна Гора, нешто оштрије него што то обично чине. То је и разумљиво. Невелика Црна Гора у вези са Косовом и Метохијом има велику тежину. Када она нешто уради по том питању, или на неки други начин делује противно интересима Србије, то одјекне. Они који у свету понешто знају о Балкану мисле да је Црна Гора српска Аустрија. Другим речима, држава српског народа, који је на основу вековног самосталног живота стекао извесне етничке специфичности у односу на сународнике у Србији, као и у другим српским земљама. Колико год да нам раде о глави, у том духу о Црној Гори проговоре и поједини, нешто боље упућени у балканску проблематику, западни политичари (нпр. својевремено Јошка Фишер). Таква перцепција Црне Горе упућује многе иностране званичнике да резонују на следећи начин: „Када једна српска држава диже руке од Косова, онда је његова сецесија, и симболички, готова ствар“.

Српска Аустрија или ћораво око?

Многе државе света се налазе под снажним притиском Вашингтона да прихвате сепаратистички акт наше јужне покрајине. Питање признања Косова представља тест америчке моћи. Уз то, та сила жели да заврши посао који је започела. НАТО протекторат треба да се што више, по форми, улицка као држава. Стога је, од стране својих ментора и заштитника, режим Мила Ђукановића подстицан да у критичном моменту реагује. Када делује да су наша кола успорила котрљање низ литицу, црногорски лидер добије задатак да их гурне низбрдо. И при томе гласно ускликне: „Ура“. Да се надалеко чује и види шта ради. Да и други после тога помисли: „Што да ми будемо луди и опиремо се вољи рањене, али још моћне, америчке немани? Па то не ради ни друго око у српској глави!“

Међутим, греше! Црна Гора није српска Аустрија, нити је друго српско око. Аустрија,

некадашња источна марка, представља периферију немачког државног и националног простора. Иако је дуго била породични посед династије Хабзбурговаца, која је вековима давала немачке царе, за Немце никада није била симбол њихове државности, нити срце националне традиције. А за нас је Црна Гора била све то. Срби су је дуго доживљавали као својеврсну Спарту – комад слободне српске земље, где храбри горштаци одржавају пламен српске државности. Ту је умногоме и рођено наше косовско предање, а поготово је у Црној Гори заживео косовски завет – оно што нас је одржало током векова турског јарма и представљало одскочну даску за национално ослобођење.

Црна Гора није српска Аустрија ни у другом погледу, односно није друго српско државно око. Аустрија је, иако се о томе после Другог рата много не говори, и даље немачка држава. Како каже народ: „Жути жутују, а румени путују“. Аустрија никада није била немачка Црна Гора, али је и данас остала немачка јужна држава. Довољно је узети у руке уџбенике историје из којих уче тамошњи школарци, па ће се свако уверити да је тако. Као што треба чути и видети шта из историје уче црногорска деца, па проценити да ли се још ради о српској држави. Јер, црногорска деца уче да је Стефан Немања окупирао Зету и наводно прекинуо етнички и државни развој тамошњег, у односу на Србе, специфичног народа. Исто то су, према том гебелсовском школском штиву, учинили мрски и експанзији склони Србијанци, 1918. године. И при томе, уз помоћ својих црногорских „колаборациониста“, извршили гнусна недела над борцима за „црногорску слободу и националну самобитност“.

Вишеслојност националног идентитета

Црна Гора јесте српска земља али није више српска држава. Деценијски титоистички етноинжењеринг дао је резултат. Део њеног становништва, услед интензивног испирања мозгова, престао је да се осећа онако како су се без изузетака осећали његови преци. Ти Црногорци нису више Срби. То је жалосно. Но, без обзира на генезу њиховог новог националног идентитета, имају право да се декларишу како год хоће. Али немају право да свој новостворени идентитет пројектују у прошлост. То што је неко постао Црногорац у националном смислу, не даје му право да тврди да је то био и његов деда. О томе шта су били, између осталог и преци Мила Ђукановића, сведоче многи официјелни списи из доба док је Црна Гора била независна кнежевина, односно краљевина. До данас су сачувана бројна школска сведочанства, уџбеници географије и историје, пасоши... На основу њих јасно је ко су и шта су били Црногорци у временима када се становништво није пописивало по националним критеријумима. Отуда, на основу традиције, али и чињенице да у њој и даље живи много људи који се декларишу као Срби, Црна Гора је неоспорно српска земља.

Штавише, узимајући у обзир резултате последњег пописа становништва, Црна Гора би реално могла поново да постане и српска држава. Само када би уместо антисрпске на њено чело дошла демократска власт, која не би наметала правоверност по питању националне припадности, већ пустила грађане да се без притиска изјасне шта су по народности, односно како њу схватају (Срби, Црногорци-Срби, Срби-Црногорци). Већина православних становника Црне Горе изјаснила се да припада Српској православној цркви а не некаквој фантомској, од стране Милове „удбе“ и медија промовисаној, Црногорској православној цркви. Такође, њихов матерњи језик је, углавном, и даље српски, а не на пречац измишљени црногорски. Режимска пропаганда и притисци у том погледу, бар у време пописа, нису успели ништа да промене. Стварањем од црногорске националне припадности социјалне категорије – услова да се добије државни посао и улазнице за много шта друго што је у транзиционим друштвима курентно – поготово у контексту готово тоталитарног пропагандног деловања у циљу хипнотисања народа, многим је званично натурен пожељни идентитет. Али многи српски Спартанци су, као и њихови дедови на отоманску кугу, остали имуни на Милову губу. Да по владајуће структуре ствар буде гора, као што смо видели, попис је показао да је и код већине оних који су се изјаснили као Црногорци и даље снажан двојни идентитет. Релативно је мало Црногораца који српство сматрају страним, мада се из дана у дан њихов број ипак повећава.

Чак и комунисти нису могли да кажу, без извесне ограде, да је бело преко ноћи постало црно. Стога су лансирали тезу да су Црногорци на основу особеног државно-историјског развоја постали посебна нација, али су у ширем смислу ипак део српског националног корпуса. Сећате се оне изреке: „Име ми је Црногорац, а презиме Србин“. Наравно, како је време пролазило, тежиште је стављано на прво. Ипак, нису негирани српски корени Црногораца, иако се о њима све мање причало. Но, народ је знао ко је и шта је. И када су говорили да су Црногорци, православни житељи Црне Горе, и досељеници у друге делове некадашње Југославије пореклом из ње, углавном су подразумевали и да су Срби.

Знајући све то, Мило бескрупулозно иде даље. Између осталог, и зато је признао Косово и Метохију. Црногорцима, како сматра, треба ишчупати још постојећу српску душу. То се постиже, између осталог, и сечењем косовског чвора, који представља један од основних везивних фактора српског идентитета. Није режим Мила Ђукановића признао Косово и сада са том тзв. државом решио да успостави дипломатске односе само да би угодио својим америчким менторима, нити да би намирао део дугова – у прилог чему сведоче црногорски опозициони прваци (Небојша Медојевић и Андрија Мандић) – албанском мафијашком нарко-картелу, већ да би задао још један ударац српству у Црној Гори. Да би ослабио још живу страну српског националног идентитета оних Црногораца који су се на последњем попису становништва, када је већ било јасно да се од стране власти променило поимање црногорства, ипак тако изјаснили, али са српством нису раскрстили. Људи нису работи. Они преко ноћи, и када по инерцији или из интереса

праве посао са ђаволом, не кидају све традиционалне везе.

Селективни а не театрални одговор

Зато морамо да останемо смирени. И да не мешамо руководство са народом. Да не побркамо Милов режим чак и са онима који се декларишу као припадници црногорске нације, а камоли са црногорским Србима. Србијанска власт тако и поступа. Додуше, мање због националне промишљености, а више стога што јој до српства, уз часне изузетке, и није превише стало. Она брани србијанске државне интересе, и то питање је колико искрено а колико ради јавног мњења. Но, другачије ствари стоје са народом. Повређен због деловања Миловог режима, он често генерализује ствари. Говори о томе да су нам „Црногорци лажна браћа“, или да су нам „забили нож у леђа“. Није тако. Забили су нам га Мило, Филип, Свето и компанија. Забили су га и својој држави и народу који тамо живе. Јер, нације се не деле без озбиљних последица. Мржња је увек плод разбијања постојећих народа. О томе су могли да науче на основу процеса исламизације, и на његовим основама издвајања дела Срба из матичног етничког склопа, и кобних последица које је то имало како за православне Србе, тако и за њихову однарођену муслиманску браћу. Антисрпска политика је и антицрногорска. Она од Црне Горе, ако се не прекине, неизбежно ствара земљу којом царују међусобно усмерене негативне емоције њених грађана.

Као свака нормална држава Србија приоритетом своје спољне политике мора да сматра заштиту територијалног интегритета и права својих грађана. Подгорица угрожава и једно и друго. О првом смо већ говорили. Што се другог тиче, црногорски режим својим потезима охрабрује Приштину да иде даље. Циљ наше дипломатске активности је да спречимо даља признања тзв. државе Косово и њено учлањење у међународне институције. На тај начин очекујемо ако не и да приволимо сецесионистичке лидере на Косову и тамошње албанско јавно мњење да прихвате нови круг преговора о статусу наше јужне покрајине, онда бар да их обесхрабriamo да пређу извесну границу. А њу, буквално, представља Ибар. Приштина, ако не директно подстакнута, онда бар охрабрена неспремношћу америчких покровитеља да то спрече, могла би да се одлучи на операцију сличну хрватској „Олуји“. Тада би десетине хиљада грађана Србије постало жртва етничког чишћења, а немало би их и страдало.

Да се то не би десило, Београд мора оштро, и то много оштрије него до сада, да реагује, између осталог, и на провокације из Подгорице. То можемо да урадимо тако да не оштетимо народ Црне Горе. Наше власти последњих година покушавају да се у много чему угледају на своје западне „пријатеље“. Могле би да изуче и америчко искуство у

вези са санкцијама усмереним на припаднике режима који се сматра непријатељским. Нисмо ми САД, али јесмо највећа и најзначајнија, колико год желели да нам наметну комплекс мање вредности, земља на некадашњем југословенском простору. И можемо, инспирисани америчком методологијом наношења бола и изазивања патње непогодних иностраних политичара, да дефинишемо делотворне мере против Мила, његових доглавника и кључних следбеника (од политике до медија и културе) и пословне елите која му је блиска. И те како су њихови интереси тесно повезани са простором Србије, односно, имају они штошта овде. А делујући против њих, и уз то и бучно реагујући на изазове из Подгорице, како би се то надалеко чуло, показаћемо да нисмо национално анестезирани. Демонстрираћемо да нисмо равнодушни када се ради о нашим националним интересима. И сви ће боље размислити да ли да их даље угрожавају. Тако се брани и север Косова, а и Република Српска. У политици је све повезано.

Антисрбијанска и антисрпска политика

Евроатлантски лоби у Србији, већ и због досадашњих релативно благих, више сопственом јавном мњењу намењених, мера наше државе, урла да смо ми фактор који нарушава регионалну стабилност. Тим пре ће то утврдити ако предузмемо озбиљније мере против црногорских клијената његових газда. Но, на то не треба да се обазиремо. Реч је о непријатељском, „нашем“ али мондијалистичком идеолошком апарату. Када смо већ допустили да настане, и не можемо да смогнемо снаге да му се одупремо (а то није чинила ни претходна, знатно националније опредељена владајућа гарнитура, а не само ова садашња), онда бар треба да се што мање на њега обазиремо. Тим пре што су његове тврдње, у неким другим случајевима добро пропагандно упаковане, видљиво бесмислене када се ради о нашој наводној кривици за нарушавање регионалне сарадње. У њих могу да поверују само они који су већ неповратно оболели од националног мазохизма. А то онда и није нека штета. Ми смо криви, то је свакоме иоле добронамерном очигледно, за затезање међусобних односа, када реагујемо што Подгорица шурује са Приштином, онолико колико и југословенска противваздушна одбрана у априлском рату, што је оборила понеки немачки авион. Тражити нашу кривицу данас, умесно је таман колико и утврдити да није агресија на Југославију 1941. године изазвала прекид односа на релацији Београд–Берлин, већ какве-такве узвратне мере наше војске.

Ко што рекох, Београд мора много жешће да одговори нескривено непријатељском режиму у Подгорици. И то не само због његове антисрбијанске, већ и антисрпске политике. Уставна је обавеза наше земље, која је дефинисана као држава српског народа, а не само грађана Србије, да штити интересе Срба тамо где они представљају аутохтоно становништво. Стога, признање тзв. државе Косово и успостављање дипломатских односа са њом морамо да схватимо само као врх леденог брега Миловог

режима против интереса Србије. И да се тиме подстакнути усредсредимо и на оно што је подједнако важно – на заштиту права Срба у Црној Гори и на залагање за реафирмисање њеног српског историјског карактера. У противном, за мање од десет година добићемо генерације формиране у духу антисрпских флоскула. Оне ће имати према српству таман онакав однос као Бошњаци или покатоличени Срби који су данас асимилирани од Хрвата.

Пример Грчке за нас може да буде поучан. На основу њега можемо да видимо како се од крађе брани сопствено историјско наслеђе. Предавањима, изложбама, документарним филмовима, медијским деловањем, организовањем научних скупова, штампањем књига и часописа, и на многе друге начине, и поред разноврсних блокада, можемо да допремо до црногорске јавности. То можемо да постигнемо и преко невладиног сектора у Црној Гори, који би деловао са српских позиција, а који би морао да буде подржан, директно или индиректно, од званичног Београда. Имамо уставну обавезу да се боримо за душу народа Црне Горе. То дугујемо и својој историји, али и будућности. Не ради се ту само о емоцијама, већ и о геополитичким интересима. Без Црне Горе српски етнички и државни простор је не само осакаћен (погледајте карту и сами, без Црне Горе Источна Херцеговина виси као неки патрљак), већ и одсечен од мора.

Сутра је ипак нови дан

Друга ствар је да ли је сада реално енергично деловање Србије у прилог српству у Црној Гори? Да ли имамо националну државу, или тек по неку колико-толико национално одговорну државну институцију? За прво знам да немамо. Имамо мешавину свега и свачега, која тек донекле личи на државу, али свакако не ону која је истински национална. Што се друге могућности тиче, њу донекле остављам отвореном. Али не за институције у целини, већ да неки појединци унутар њих својим деловањем доприносе да оне не утону у потпуни мрак. Мада, чак се и ту може да ради о софистицираној политици стицања партијског рејтинга.

Но, како год било, не смео да се предајемо. Како оно отприлике рече Скарлет О`Хара – „Сутра је нови дан“. Можда и нама сване. Бес народа који је почео да се исказује на југу, конкретно у Куршумлији, можда се сутра прелије по читавој Србији. Зато не треба да клонемо духом. Већ треба да размишљамо како је дужна да се понаша нормална држава Србија, која истински брине о својим виталним националним интересима. Како треба да делује српска држава која ће почети да се бори и за интересе српства у целини. Док год не прихватамо да смо поражени и понашамо се као да нисмо, и нисмо потучени. И даље

онда постоји основ да се надамо да ће се наше жеље материјализовати. Пламен који одржавамо у сопственом срцу и у срцима других, историјско искуство то показује, пре или касније се претворити у праву ватру. У њој ће се искалити српска национална држава.

До тада, ма шта се око нас дешавало, не дозволимо да се и у наше умове усади национално-деструктивни цинизам. Недавно црногорски политичар из владајуће гарнитуре Светозар Маројевић рече: „Волео бих када би Београд показао стрпљење и разумевање према Подгорици. Црна Гора је само признала реално стање.“ То звучи као када би лопов рекао: „Ја нисам провалио, већ сам ушао у стан који је претходно неко већ обио. Кад други пљачкају, што ја нешто да не узмем? Што се газда љути на мене? Требало би да ме схвати.“ Цинични гласови, додуше донекле другачије стилизовани, чују се и код нас. Неки нам поручује: „Дигнимо руке од илузорне борбе за Косово и Метохију, од српства у Црној Гори и Републици Српској. Од тога нема ништа. Прилагодимо се реалности, и заузврат узмимо оно шта можемо, а то су европске интеграције, и бољи живот које нам оне доносе“.

Други, за разлику од претходних добронамерни, али обесхрабрани и отуда својим дефетизмом такође штетни, поручују: „Маните се приче, ма колико национална била, она је јалова. Треба нам акција“. Међутим, ништа конкретно не предузимају. Чекају да други то ураде. А заборављају да је и пре Орашца Филип Вишњић певао и тако допринео да се национална искра не угаси. Она је омогућила Карађорђу и Милошу да обнове српску државу на простору јужно од Дунава. Зато не ћутимо, ако још нисмо у стању да другачије делујемо. Не помажимо услед утучености онима који Србима с мора и Дунава систематски чупају народну душу! Шта год да радимо боље је него да будемо пасивни! Онда можда и дође доба за велика дела. У противном, остаћемо заточеници маште и фатализма.